

Ümumi təhsil müəssisələrinin ibtidai sinifləri üçün "Azərbaycan dili" və "Riyaziyyat" fənləri üzrə ehtiyat dərslərinin hazırlanması Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin 611s nömrəli 24.11.2016-cı il tarixli Sərəncamına əsasən həyata keçirilir.

Ehtiyat dərslərinin Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutu tərəfindən hazırlanması bu dərslərin hazırlanması prosesində beynəlxalq təcrübədən istifadə edilir.

Dərslük komplektinin dərslük müəllim üçün metodik vəsait, iş dəftəri və valideyn bələdçisi daxildir.

Ehtiyat dərslərinin hazırlanması aşağıdakı mərhələlər üzrə həyata keçirilir:

1. Müəllif seçimi. Təhsil Nazirliyi tərəfindən verilmiş elan əsasında "Azərbaycan dili" fənni üzrə 6160, "Riyaziyyat" fənni üzrə 4145 ümumi təhsil müəssisəsində işləyən müəllimlər arasında üçmərhələli müsabiqə keçirilmişdir. Dərslük hazırlanması üçün, Azərbaycanın ali təhsil müəssisələrinin alim və pedaqoqları cəlb edilmişdir. Tədris xarici təhsil proqramları əsasında qurulan bir çox beynəlxalq məktəblərdə görüşlər keçirilmiş, onların təcrübələri öyrənilmiş və bu məktəblərdə çalışan müəllimlər müsabiqəyə dəvət olunmuşdur.

2. Ehtiyat dərslərinin hazırlanması konsepsiyası. Dil və riyaziyyatın tədrisində dünyada qəbul olunmuş müasir yanaşmalar tətbiq edilmiş, əqabaqca təhsil sistemlərinin müvafiq kurikulumları və təlimin pedaqoji prinsipləri öyrənilmişdir. Nəticədə, yaradılan ehtiyat dərslərinin strukturu, təlim metodikası, müasir metodoloji yanaşmalar və digər konseptual prinsiplər müəmmilləşdirilmiş və xüsusi dərəcə formasında hazırlanmışdır.

3. Məzmunun təkmilləşdirilməsi. 4-4-cü sinifə aid dərslər arasında oxunun və qavramanın (PIRLS) və riyazi təhsilin (TIMSS) keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi ilə bağlı beynəlxalq tədqiqatların çərçivəsində tətbiq edilmişdir. İbtidai siniflərdə "Azərbaycan dili" və "Riyaziyyat" fənləri üzrə hazırdə istifadə olunan ali təhsil proqramları təkmilləşdirilməsi istiqamətində təkliflər hazırlanmışdır.

4. Dərslük kompleksinin hazırlanması. Hazırlıq prosesində (müəllif seçimi, ararad məzmun müzakirələri, treninqlər) ibtidai dərslük komplektinin üzərində işlənilmişdir. İlk dəfə olaraq valideynlərin müasir təhsil sahəsində məarifləndirilməsi və onların tədris prosesində iştirakının təmin olunması məqsədilə dərslük komplektinə valideyn bələdçisi əlavə edilmişdir. Bədiətə tibətin və illüstrasiyaların çəkilməsinə dərslük üzərində təcrübəsi olan peşəkar müəssisələr cəlb olunmuşdur. Yaradıcı heyətə beynəlxalq təcrübəyə malik uşaq psixoloqları və alimlər daxil edilmişdir.

5. Sənəq prosesi. Tədris resurslarının istifadəsində və onların sənəqdan keçirilməsi təlim materiallarının keyfiyyətini artırmaq üçün mühüm mərhələdir. Dünyanın

---

apa apar?c?st?hsil sisteml?rind? b?m?rh?l?x?susl?h?miyy?t?lk?sb? edirdi?ndiy?ikimi
?olk?mizd? analoji t?cr?b?olmam??d?r. Pilot layih?d? i?tirak ed?n sinifl?r representativ
seçim?sas?nda mü?yy?n olunmu? v?olk?mizin müxt?lif??h?r, rayon v?k?ndl?rini?hat?
ediedir. S?naqümüdd?tind?ümü?lliml?rl? s?x?m?kda?l?q v?onun?n?tic?l?rinin?tdim
edilm?si, ekspertl?rin i?tirak? il? d?rslikl?rin müzakir?sinin t??kili v? ictimai r?y öyr?nilk.

6. Kütl?vi istifad?. S?naqda i?tirak ed?n mü?lliml?rin, ekspertl?rin, r?yçil?rin irad
v?t?klifl?ri ümumil??diril?c?k/v?d?rslik komplektl?rinin kütl?vi istifad?si üçün müvafiq
düz?li?l?r edil?c?kdir.

Ölk? Ölk?d?m?kt?b?haz?rl?q?qruplar?n? c?lb?olunan q?u?aqlar?n? say??sür?tl?
artd?artd??ndan, lakin h?l?d?ir?agird?kontingentini tam t?hat?etm?diyind?n ehtiyat
d?rslikl?rd? m?kt?b?haz?rl?q s?viyy?si tam deyil, qism?n n?z?r? al?nm??d?r. Bel? ki, I
ssinifd? t?drisin ilk h?ft?l?rin h?rfi?ri tan?maq?sm??lifba vasit?sil? sözl?rin düzdilm?si,
10-a q?d?r sayma v? ?d?dl?ri tan?ma bacar?qlar?n?n t?krar?na h?s?r olunub.

Bu Bunyanamalar?n effektivliyi v?riyerli mühit?adaptasiyas? yarad?c?yhey?tin
t?rkib?rkibin?daxil olan beyn?lxalq t?cr?b?li psixoloqlar?t?r?find?n?ara?d?r?lm??d?r.
T?T?dqiqatlar bir daha dilin v?riyaziyyat?n t?drisind? t?klif olunan yeni yanamalar?n
haz?rda kiçikya?l? u?aqlar?n zehni inki?af s?viyy?sin? tam uy?unlu?unu t?sdiq etmi?dir.
EhtEhtiyat d?rslikl?r?sas?nda keçiril?n ilkin s?naq d?rsi?ri d?buradak?amateriallar?n
müvafiq ya? dövrü üçün adekvat oldu?unu göst?rdi.

Ehtiyat dərsliklərin hazırlanması istiqamətində görülmüş işlər:

Dərs Dərslik komplektlərinin hazırlanması ilə bağlı müəllif seçimi, araşdırmalar, müzakirələr, treninqlər aparılmışdır.

I siniflər üçün dərsliklər hazırlanaraq 2020-2021-ci dərs ilində kütləvi istifadəyə təqdim edilmişdir.

II siniflər üçün dərslik komplektləri hazırda 231 dövlət ümumi təhsil müəssisəsində sınaqdan keçirilir. Sınaqda iştirak edən müəllimlərin, ekspertlərin rəyçilərinin həmçinin trims.edu.az saytında ictimai müzakirə bölməsindəki irad və təklifləri ümumiləşdirilərək dərslik komplektlərində müvafiq düzəlişlər edilərək 2021-2022-ci dərs ilində kütləvi istifadə üçün dövlət ümumi təhsil müəssisələrinə təqdim ediləcək.

III sinif dərslik komplektləri də hazırda 231 dövlət ümumi təhsil müəssisəsində sınaqdadır. Onlara dair irad və təkliflər nəzərə alınaraq, 2021-2022-ci dərs ilində yenidən pilot layihə kimi ümumi təhsil müəssisələrinə təqdim ediləcəkdir.

IV sinif dərslik komplektlərinin hazırlanması prosesindədir. 2021-2022-ci dərs ilində ilk dəfə pilot layihə kimi dövlət ümumi təhsil müəssisələrinə təqdim ediləcəkdir.

Bunlara yanaşı, V siniflər üçün "Təbiət" fənni üzrə ehtiyat dərslik hazırlanıb və 2021-2022-ci dərs ilində sınaqdan keçirilməsi nəzərdə tutulur.